

PRODUKCJA I ZUŻYCIĘ PASZ LECZNICZYCH W POLSCE

Streszczenie

Głównym celem pracy była analiza wielkości produkcji i zużycia pasz leczniczych w Polsce w ujęciu przestrzennym. Podstawowy zakres czasowy analiz obejmował lata 2010-2013. Jak wynika z analiz w badanym okresie w Polsce corocznie produkowano ponad 60 tys. ton pasz leczniczych. Produkcja i zużycie pasz leczniczych w Polsce są ściśle skoncentrowane w ujęciu przestrzennym.

Słowa kluczowe: pasze lecznicze, produkcja, zużycie

Wprowadzenie

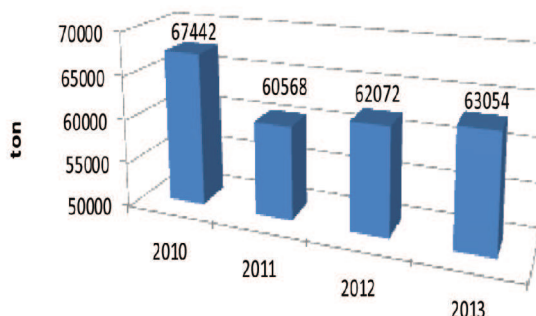
Prawidłowe, zbilansowane żywienie zwierząt jest ważną determinantą produkcyjnych i ekonomicznych wyników w chowie i hodowli zwierząt gospodarskich. Składniki pokarmowe dla zwierząt dostarczane są w paszach pochodzenia gospodarskiego, odpadkach przemysłu rolno-spożywczego oraz paszach przemysłowych. Wraz z intensyfikacją chowu zwierząt wzrasta stopień wykorzystania pasz przemysłowych. Jak wynika z analiz rynek pasz przemysłowych w Polsce jest ważnym elementem agrobiznesu [2]. Na krajowym rynku oprócz pasz tradycyjnych, które spełniają funkcje żywieniowe, dostępne są również pasze lecznicze. Pod pojęciem pasza lecznicza rozumie się mieszankę jednego weterynaryjnego produktu leczniczego lub większej liczby takich produktów bądź produktów pośrednich oraz paszy lub większej liczby pasz, która to mieszanka jest gotowa do bezpośredniego karmienia zwierząt bez dalszego przetwarzania [4]. Pasze lecznicze w rolnictwie stosowane są w produkcji zwierzęcej w leczeniu chorób o etiologii bakteryjnej oraz metafilaktycznie pod ścisłym nadzorem służb weterynaryjnych. Pasze lecznicze są najczęściej wytwarzane na bazie premiksów leczniczych zawierających antybiotyki (z grupy tetracyklin, linkomycynę i tylozynę oraz sulfonamidy) i wykorzystywane są w chowie trzody chlewnej, brojlerów i indyków [3].

Głównym celem pracy była analiza wielkości produkcji i zużycia pasz leczniczych w Polsce w latach 2010-2013. Podstawowym materiałem źródłowym do badań były niepublikowane dane Głównego Inspektoratu Weterynarii. Analiza zużycia pasz leczniczych obejmowała:

- ilość wyprodukowanych pasz leczniczych,
- liczbę zrealizowanych zleceń na produkcję pasz leczniczych,
- liczbę gospodarstw, do których dostarczono pasze lecznicze.

Pasze lecznicze w Polsce - produkcja i zużycie

W Polsce pasze lecznicze stosowane są w relatywnie niewielkim zakresie, w porównaniu do przodujących w produkcji zwierzęcej krajów UE. Jak podaje Patyra i in. [1] produkcja pasz leczniczych w 2008 r. była najwyższa w Hiszpanii (2-3 mln ton), we Włoszech (1,3 mln ton) i Francji (0,8-1 mln ton). Ponadto ważnymi producentami tego rodzaju pasz były również Wielka Brytania (500 tys. ton) i Belgia (300 tys. ton). Na rys. 1 przedstawiono ilość wyprodukowanych pasz leczniczych w Polsce w latach 2010-2013.

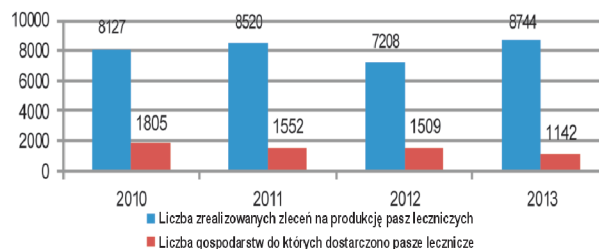

Źródło: opracowanie własne na podstawie niepublikowanych materiałów Głównego Inspektoratu Weterynarii

Rys. 1. Ilość wyprodukowanych pasz leczniczych w Polsce w latach 2010-2013

Fig. 1. The amount of manufactured medicated feedingstuffs in Poland in the years 2010-2013

Z danych uzyskanych z Głównego Inspektoratu Weterynarii wynika, że ilość wyprodukowanych pasz leczniczych w 2010 roku wyniosła 67442 ton, natomiast w 2013 r. ponad 63054 ton. Wśród producentów pasz leczniczych w Polsce obecne są największe firmy produkujące pasze przemysłowe, m.in. Cargill Poland Sp. z o.o., De Heus Sp. z o.o., Dossche Sp. z o.o., Wipasz S.A., Sano Nowoczesne Żywienie Zwierząt Sp. z o.o. Zgodnie z Ustawą o paszach z 22.07.2006 r., pasze lecznicze i produkty pośrednie wprowadzać może do obrotu ich wytwórca lub podmiot, który dostarcza pasze lecznicze lub produkty pośrednie, zwany „dystributorem”, wpisany na listę prowadzoną przez Głównego Lekarza Weterynarii. Na rys. 2 zestawiono dane dotyczące liczby zrealizowanych zleceń na produkcję pasz leczniczych oraz liczbę gospodarstw, do których dostarczono pasze lecznicze w Polsce w latach 2010-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie niepublikowanych materiałów Głównego Inspektoratu Weterynarii

Rys. 2. Zużycie pasz leczniczych w Polsce w latach 2010-2013

Fig. 2. Consumption of medicated feedingstuffs in Poland in the years 2010-2013

Jak wynika z analiz, liczba zrealizowanych zleceń na produkcję pasz leczniczych w badanym okresie zwiększyła się z 8127 w 2010 r. do 8744 w 2013 r. Zmniejszyła się natomiast w badanym okresie liczba gospodarstw, do których dostarczano pasze lecznicze (z 1805 gospodarstw w 2010 r. do 1142 gospodarstw w 2013 r.). Szczegółowe dane dotyczące zróżnicowania produkcji i zużycia pasz leczniczych w poszczególnych województwach w Polsce przedstawiono na rys. 3 i 4.

Źródło: opracowanie własne na podstawie niepublikowanych materiałów Głównego Inspektoratu Weterynarii

Rys. 3. Ilość wyprodukowanych w Polsce pasz leczniczych w podziale na województwa (łącznie w latach 2010-2013)
Fig. 3. The amount of manufactured medicated feedingstuffs in Poland by voivodeships (total in the years 2010-2013)

Źródło: opracowanie własne na podstawie niepublikowanych materiałów Głównego Inspektoratu Weterynarii

Rys. 4. Liczba gospodarstw rolnych w Polsce, do których łącznie w latach 2010-2013 dostarczono pasze lecznicze
Fig. 4. The number of farms in Poland to which medicated feedingstuffs were delivered in the years 2010-2013

Najwięcej pasz leczniczych w Polsce w badanych latach wyprodukowano w woj. wielkopolskim. Łącznie w latach 2010-2013 w woj. wielkopolskim wytworzono 72038 tys. ton pasz leczniczych. Z danych Głównego Inspektoratu Weterynarii wynika, że znaczna część pasz leczniczych została wyprodukowana w woj. zachodniej i północno-zachodniej Polski. Przestrzenna koncentracja produkcji pasz leczniczych wynika z rozmieszczania pogłowia zwierząt gospodarskich w Polsce, zwłaszcza w gospodarstwach wielkotowarowych. Najmniej pasz leczniczych w Polsce w latach 2010-2013 wyprodukowano w woj. pomorskim i śląskim.

W latach 2010-2013 pasze lecznicze dostarczono łącznie do 6008 gospodarstw rolnych w Polsce, w tym najwięcej do gospodarstw zlokalizowanych w woj. wielkopolskim (2588 gospodarstw); kujawsko-pomorskim (613 gospodarstw); warmińsko-mazurskim (522 gospodarstw).

Podsumowanie

Pasze są podstawowym elementem bezpieczeństwa łańcucha żywnościowego. Specyficznym rodzajem paszy są pasze lecznicze, które stosuje się w leczeniu chorób zwierząt, w szczególności trzody chlewnej i drobiu. Przepisy prawne szczegółowo regulują wytwarzanie, wprowadzanie na rynek i stosowanie pasz leczniczych.

Wielkość produkcji i obrotu paszami leczniczymi w Polsce w latach 2010-2013 była w relatywnie stałym poziomie. W badanym okresie w Polsce corocznie produkowano ponad 60 tys. ton pasz leczniczych, a liczba zrealizowanych zleceń na produkcję pasz leczniczych wynosiła 7,2-8,7 tys.

W 2013 r. pasze lecznicze zastosowano w 1142 gospodarstwach rolnych, tj. o 663 gospodarstw mniej niż w 2010 r. Jak wynika z przeprowadzonych analiz, rynek pasz leczniczych w Polsce cechuje znaczna koncentracja produkcji i zużycia, wynikająca z przestrzennego zróżnicowania produkcji zwierzęcej w Polsce. Najwięcej pasz leczniczych w Polsce produkuje się i zużywa w woj. wielkopolskim. W latach 2010-2013 w woj. wielkopolskim wyprodukowano łącznie 72037 tys. ton pasz leczniczych, tj. 28,4% wszystkich pasz leczniczych w Polsce.

Bibliografia

- [1] Patyra E., Kowalczyk E., Kwiatek K.: Wybrane aspekty produkcji pasz leczniczych w Polsce i Unii Europejskiej. *Życie Weterynaryjne*, 2012, 87, 863-865.
- [2] Piwowar A.: Rynek pasz przemysłowych w Polsce w latach 2005-2011. *Journal of Agribusiness and Rural Development*, 2013, 3, 113-121.
- [3] Przeniosło-Siwczyńska M., Kwiatek K.: Zasady wytwarzania i urzędowa kontrola pasz leczniczych produkowanych w Polsce. *Pasze Przemysłowe*, 2012, t. 21, 2, 53-58.
- [4] Ustawa o paszach z 22.07.2006 r. (Dz. U. nr 144, poz. 1045 z późn. zm.).

PRODUCTION AND CONSUMPTION OF MEDICATED FEEDINGSTUFFS IN POLAND

Summary

The main aim of this paper was to analyze production volumes and consumption of medicated feedingstuffs in Poland in spatial terms. The analyzes were conducted between 2010 and 2013. As the analysis shows in this period more than 60,000 tons of medicated feedingstuffs were produced annually in Poland. Production and consumption of medicated feedingstuffs in Poland are strictly concentrated in spatial terms.

Key words: medicated feedingstuffs, production, consumption